

Ten geleide	II
-------------------	----

Deel I: De onderzoekscontext.....	13
-----------------------------------	----

Hoofdstuk 1: Inleiding

1. Betekenis van discretionaire ruimte in de literatuur	15
1.1. 'Discretion': een containerbegrip	15
1.2. Police discretion: naar een concrete invulling ten behoeve van de Belgische politionele context.....	15
2. Politoneel uitvoeringswerk op lokaal niveau	18
2.1. Opdrachten van basispolitiezorg: exploratie van drie basisfuncties	19
2.2. Onzichtbare keuzemomenten	20
2.3. Het gebruik van dwang als uitzonderingsmaatregel: vrijheidsberovingen als gevalstudie.....	22
2.3.1. Politie-inspecteurs op het strijdtoneel.....	22
2.3.2. Formeel verloop van vrijheidsberoving in België: soorten, scharnierzakmomenten en spelers	23
2.3.3. Impliciete macht van frontlijnpolitieuzen in zake vrijheidsberoving?	26
2.4. Relevantie van het onderzoek.....	29
2.5. Leeswijzer	32

Hoofdstuk 2: Onderzoeksdesign en methodologie: naar een gelaagde, kwalitatieve en comparatieve onderzoeksopzet .....

1. Inleiding	35
2. Centrale doelstelling.....	35
3. Specifieke onderzoeksvragen.....	36
3.1. Onderzoeksvraag 1: De zoektocht naar een betekenisvolle invulling van police discretion	38
3.1.1. Subvragen.....	38
3.1.2. Doelstelling	38
3.1.3. Methodologie: literatuurstudie	38
3.2. Onderzoeksvraag 2: Een exploratie op macroniveau: onderzoek naar beleidssturing in twee grootstedelijke politiekorpsen	38
3.2.1. Subvragen.....	38
3.2.2. Doelstelling	39
3.2.3. Methodologie: documentstudie	39
3.3. Onderzoeksvraag 3: Een verkenning naar uitvoeringswerk op mesoniveau: drie basisfunctionaliteiten nader bekeken	40
3.3.1. Subvragen.....	40
3.3.2. Doelstelling	41
3.3.3. Methodologie	41
3.4. Onderzoeksvraag 4: Beslissingen op niveau van de individuele politie-inspecteur: een gevalstudie als toetssteen op microniveau	50
3.4.1. Subvragen.....	50
3.4.2. Doelstelling	51
3.4.3. Methodologie	57
4. Besluit.....	60

Hoofdstuk 3: De zoektocht naar een invulling voor police discretion in een Belgische context.....	61
1. Inleiding	61
2. Beleidssturing en (politieeel) uitvoeringswerk: een permanent spanningsveld	61
3. De politie als verbijzondering van een publieke organisatie: street-level bureaucratie met een geweldsmonopolie.....	62
3.1. Het beeld van uitvoerders: van belangeloze handhavers naar kiezende actoren	64
3.2. Sturing op uitvoeringsprocessen: opkomst van management bij de politie	66
3.3. Een geleidelijke verschuiving van het zwaartepunt van de macht.....	68
3.4. Een groeiende aandacht voor de ‘grijze’ handelingsruimte	68
4. Discretion als containerbegrip.....	69
4.1. Van een variëteit aan omschrijvingen	69
4.2. ... naar een eigen begripsomschrijving.....	73
5. Verklaringsmodellen voor ‘police discretion’	74
5.1. Een complex van factoren	75
5.2. De impact van een formeel kader: te weinig regels, te diffuus of te veel ..	76
5.3. Coping mechanismen.....	76
6. Relevantie van de erkenning van ‘police discretion’	77
6.1. Aandacht voor rechtsbescherming van de burger.....	77
6.2. Law in the books versus law in practice.....	78
7. In kaart brengen van ‘police discretion’: handvatten voor empirisch onderzoek	80
Deel II: Empirisch onderzoek	85
Inleiding	87
Hoofdstuk 4: Macro- en mesoniveau: (beleids)sturing op en binnen korpsen onderzocht	91
1. Belgisch politiebeleid over de korpsen heen: wettelijke afbakening en institutionele inbedding.....	93
1.1. Wettelijke ruimte: structuur, functies en werkingsnormen.....	95
1.1.1. Structuur van de Belgische politie.....	95
1.1.2. Functies van de lokale politie.....	96
1.1.3. Organisatie- en werkingsnormen van de lokale politie.....	97
1.1.4. Focus op de drie grootste basisfunctionaliteiten	98
1.2. Beleidsmatige aansturing	101
1.2.1. Aansturende overheden en organen	101
1.2.2. Beleidsplannen op diverse regieniveaus	104
1.2.3. Keuzes op lokaal niveau: voorbeelden van beleidsbeslissingen in PZ Gent en PZ Antwerpen	106
1.2.4. Andere stakeholders	108
1.3. Nieuwe politiemodel: gemeenschapsgerichte politiezorg	108
2. Afdalen op mesoniveau: focus op (twee) politiekorpsen.....	110
2.1. Lokaal politiebeleid: is er nog ruimte voor lokale autonomie?.....	110

2.2.	De structuur van de lokale politieorganisatie.....	112
2.3.	Onderzoek in een grootstedelijke context: de setting Gent en Antwerpen kort toegelicht.....	113
2.3.1.	Stad Gent.....	116
2.3.2.	Stad Antwerpen	117
2.4.	Invulling van de organieke keuzevrijheid als illustratie van lokale autonomie.....	119
2.4.1.	Horizontaliteit versus verticaliteit	119
2.4.2.	Centralisatie versus decentralisatie	122
2.5.	Inhoudelijke aandachtspunten op zonaal niveau.....	124
2.5.1.	Zonale versus nationale aandachtspunten.....	125
2.5.2.	Lokale accenten.....	127
2.6.	Afhandelingspolitiek	128
3.	Tussentijds besluit: top-down met respect voor lokale autonomie	129

Hoofdstuk 5: Inzicht in uitvoeringswerk: basisfunctionaliteiten van onderuit bekeken.. 131

1.	Politiewerk op mesoniveau: empirisch onderzoek naar de complexe uitvoeringspraktijk	132
2.	De werkingsprincipes van wijk-, interventie- en lokale researchwerking vergeleken op hoofdlijnen	133
3.	De betekenis van organisatiespecifieke elementen in de praktijk: de doorwerking van functiespecifieke keuzes op uitvoeringsniveau	136
3.1.	Organisatiespecifieke elementen in relatie tot de basisfunctionaliteit wijkwerking	137
3.2.	Organisatiespecifieke elementen in relatie tot de basisfunctionaliteit interventiedienst.....	146
3.3.	Organisatiespecifieke elementen in relatie tot de basisfunctionaliteit lokale recherche	150
4.	Uitvoeringswerk op microniveau vanuit een transversale bril.....	154
4.1.	Gebrek aan (interne) valorisatie van de werkzaamheden op het terrein..	154
4.2.	Ruimer personeelsbeleid	161
4.3.	Cynische politiecultuur	163
4.4.	Kloof/spanningsveld tussen aanstuurders en uitvoerders	165
4.5.	Workload.....	172
4.6.	Regelgeving.....	178
4.7.	Ideologische visies.....	183
4.8.	Falen van het management	193

Hoofdstuk 6: Uitvoering op microniveau: dilemma's en scharniermomenten in relatie tot de beslissing omtrent vrijheidsberoving .....

Inleiding .....

1.	Empirische bevindingen op basis van fictieve casussen.....	201
1.1.	Casus 1: vermoeden van ladingdiefstal	201
1.1.1.	Interpretatie van de feiten	201
1.1.2.	Sequentie in relatie tot de intentie van het handelen.....	201
1.1.3.	Noodzaak tot toepassing van dwang/vrijheidsberoving.....	203
1.1.4.	Zienswijzen van Officieren van Gerechtelijke Politie (OGP).....	205
1.2.	Casus 2: huiselijke onenigheid.....	206

1.2.1.	Interpretatie van de feiten	206
1.2.2.	Sequentie in relatie tot de intentie van het handelen.....	209
1.2.3.	Noodzaak tot toepassing van dwang/vrijheidsberoving.....	212
1.2.4.	Zienschijzen van Officieren van Gerechtelijke Politie (OGP)	213
1.3.	Casus 3: winkeldiefstal	214
1.3.1.	Interpretatie van de feiten	214
1.3.2.	Sequentie in relatie tot de intentie van het handelen.....	214
1.3.3.	Noodzaak tot toepassing van dwang/vrijheidsberoving.....	215
1.3.4.	Zienschijzen van Officieren van Gerechtelijke Politie (OGP)	217
1.4.	Casus 4: vluchtmisdrijf	218
1.4.1.	Interpretatie van de feiten	218
1.4.2.	Sequentie in relatie tot de intentie van het handelen.....	218
1.4.3.	Noodzaak tot toepassing van dwang/vrijheidsberoving.....	219
1.4.4.	Zienschijzen van Officieren van Gerechtelijke Politie (OGP)	219
1.5.	Casus 5: verdacht overlijden	219
1.5.1.	Interpretatie van de feiten	219
1.5.2.	Sequentie in relatie tot de intentie van het handelen.....	220
1.5.3.	Noodzaak tot toepassing van dwang/vrijheidsberoving.....	221
1.5.4.	Zienschijzen van Officieren van Gerechtelijke Politie (OGP)	221
2.	Besluit	221

Hoofdstuk 7: Transversale analyse en reflecties in relatie tot de politiepraktijk van vrijheidsberoving	225
1. Keuzemomenten in relatie tot vrijheidsbenaming op basiskaderniveau: een contextgebonden praktijk	225
1.1. De complexe constructie van de werkelijkheid	225
1.2. Interferentie van situationele, persoonsgebonden en organisatorische elementen in relatie tot de sequentie van de handelingen.....	227
1.3. Strategieën	234
1.3.1. PV als machtig wapen: ‘papier is gewillig’	235
1.3.2. Persoon van de leidinggevende of magistraat	236
2. Reflecties	238
2.1. Frequentie van dwangtoepassing: eerder regel dan uitzondering?	238
2.1.1. Van dagelijkse kost tot exceptionele politiepraktijk.....	238
2.1.2. Variatie in frequentie van dwangtoepassing op individueel niveau: een getrouwe indicatie voor discretionair optreden?.....	241
2.2. Legitimatie van dwangtoepassing: een kwestie van aanvoelen?	242
2.2.1. Alles is grijs	242
2.2.2. Discrepancie tussen basiskader en leidinggevendenden.....	243
2.2.3. ‘First act then think’-strategie	244
2.2.4. Oneigenlijke toepassing van de bestuurlijke aanhouding?	245
2.3. Implicaties in termen van sturing en uitvoering	245
2.4. Implicaties in termen van risico’s op schendingen van individuele rechten en vrijheden.....	247
2.5. Implicaties voor de politiepraktijk op basiskaderniveau.....	247
3. Besluit	248

Deel III: Algemeen besluit	251
Hoofdstuk 8: Conclusies	253
1. Discretionaire ruimte in de literatuur	253
2. De Belgische lokale politie: dwingende aansturing met ambivalente ambities	254
3. Eigenlijke beleidsuitvoering: omgaan met spanningsvelden in de frontlijn..	256
3.1. Elementen en omstandigheden	256
3.2. Het beleid als ruggensteun?	259
3.3. Politiewerk in de frontlijn: tussen kunnen, willen en moeten.....	260
3.4. De mythe van full enforcement.....	261
3.5. Morele ambiguïteit en diversiteit in relatie tot de toepassing van dwang	262
4. Concluderende beschouwingen	264
Literatuurlijst.....	267
Lijst met figuren.....	279
Lijst met tabellen.....	280
Bijlagen	281